

A בס"ד
Intro
Today we will learn בע"ה of בבא מציעא דף ס"ד
Some of the topics we will learn about include.

The Machlokes רב and רבא in a case of
האי מאן דהיב זוזי לגינאה אקרי
If a person paid a gardener one זוז for pumpkins while the
going rate was one זוז for ten small pumpkins the size of ½
אמה, and the גינאה told the לוקח if you wait for the
pumpkins, I will give you ten large pumpkins the size of
one אמה,
רב holds
ליתנהו אסור

If at the time of the sale, the seller did not own any large
pumpkins only small pumpkins, this gain is considered
רבית

While רבא holds
ליתנהו מותר

Even the seller did not own any large pumpkins only
small pumpkins, this gain is not considered רבית

The Mishnah's Halachah

המלוה את חבירו
לא ידור בחצרו חנם
ולא ישכור ממנו בפחות
מפני שהוא רבית

If a person loaned money to someone, the מלוה may not
live in the לווה's house for free, or for less than the market
price, because this benefit is considered רבית.

B The two versions of רב נחמן regarding
הלוהו ודר בחצרו
צריך להעלות לו שכר
If at the time of the loan the לווה did not stipulate the use of
his house, and the מלוה did use the house, is the מלוה
obligated to pay rent or not.

The Machlokes רבא and רבא in the case of

האי מאן דמסיק זוזי דריביתא בחבריה
וקא אזלי חטי ארבעה גריוי בזוזא בשוקא
ויהיב ליה איהו חמשה

A לווה owed the מלוה one זוז for רבית, and while the going
price of wheat was four kernels per זוז, he gave the מלוה
five kernels in lieu of the זוז that he owed him.

Does the מלוה need to return all five kernels, or only the
four kernels that were for רבית.

A

האי מאן דהיב זוזי
לגינאה אקרי

רבא רב

ליתנהו מותר ליתנהו אסור

המלוה את חבירו
לא ידור בחצרו חנם
ולא ישכור ממנו בפחות
מפני שהוא רבית

B

הלוהו ודר בחצרו
צריך להעלות לו שכר

האי מאן דמסיק זוזי
דריביתא בחבריה
וקא אזלי חטי
ארבעה גריוי בזוזא
בשוקא
ויהיב ליה איהו חמשה

1 So let's review ...

The Gemara cites a statement of רב:

האי מאן דיהיב זוזי לגינאה אקרי
וקא אזלי עשרה קרי בני זרתא
וא"ל יהבינא לך בני גרמידא

If someone paid a gardener one זוז for pumpkins when the going rate was one זוז for ten small pumpkins the size of ½ אמה, and the gardener told the לוקח if you wait for the pumpkins, I will give you ten large pumpkins the size of one אמה for the same price;

It depends

איתנהו שרי

If at the time of the sale the gardener had large pumpkins, this is permissible, because the לוקח immediately acquired those pumpkins, and there was no prepayment.

ליתנהו אסור

If at the time of the sale, the seller did not have any large pumpkins only small pumpkins, this is forbidden, because the לוקח will receive the gain of large pumpkins in return of his prepayment, which is רבית.

The Gemara mentions רבא who disagrees and holds

ליתנהו מותר

Even if at the time of the sale the seller did not have large pumpkins only small pumpkins, this is permitted because כיון דממילא קא רבו שפיר דמי

The לוקח acquires the pumpkins now when they are small and there was no prepayment, and his pumpkins grew larger on their own, without the seller's work, and the לוקח did not receive any benefits from the seller.

1

רב

האי מאן דיהיב זוזי לגינאה אקרי
וקא אזלי עשרה קרי בני זרתא
וא"ל יהבינא לך בני גרמידא

If someone paid a gardener one זוז for pumpkins when the going rate was one זוז for ten small pumpkins the size of ½ אמה,

and the gardener told the לוקח if you wait for the pumpkins, I will give you ten large pumpkins the size of one אמה for the same price;

It depends ...

ליתנהו אסור

If at the time of the sale, the seller did not have any large pumpkins only small pumpkins, this is forbidden, because the לוקח will receive the gain of large pumpkins in return of his prepayment, which is רבית.

איתנהו שרי

If at the time of the sale he had large pumpkins, this is permissible, because the לוקח immediately acquired those pumpkins, and there was no prepayment.

רבא

ליתנהו מותר

Even if at the time of the sale the seller did not have large pumpkins, this is permitted because

כיון דממילא קא רבו שפיר דמי

The לוקח acquires the pumpkins now when they are small and there was no prepayment, and his pumpkins grew larger on their own, without the seller's work,

and the לוקח did not receive any benefits from the seller.

- 2 The Gemara applies this Machlokes to the following Braisa:
ההולך לחלוב את עזיו
If a person paid someone for his milk before he actually milked his goats, it depends;
ואמר לו
מה שעזי חולבות מכור לך
מותר
If the owner stipulated the sale of whatever milk his goats will produce, this is permissible, because as Rashi explains
שהרי קיבל עליו הפסד ושכר
ואין כאן אגר נטר ליה
The חוקה consents to both, a loss if there was a shortage of milk, and a gain if there was a surplus of milk. Therefore, there was no certain gain to the חוקה for his prepayment, because he also stood to suffer a possible loss.
אבל אם אמר לו
מה שעזי חולבות כך וכך מכור לך
אסור
If the owner stipulated the sale of a specific amount of milk which was cheaper than the market price, this is forbidden, because
אגר נטר ליה
There was a certain gain to the חוקה for his prepayment, which is רבית.

- 2 *ברייחא*
ההולך לחלוב את עזיו
If a person paid someone for his milk before he actually milked his goats, it depends;
<p>אבל אם אמר לו
מה שעזי חולבות
כך וכך מכור לך
אסור</p> <p><i>If the owner stipulated the sale of a specific amount of milk which was cheaper than the market price, this is forbidden, because</i></p> <p>אגר נטר ליה</p> <p><i>There was a certain gain to the חוקה for his prepayment, which is רבית.</i></p> | <p>ואמר לו
מה שעזי חולבות
מכור לך
מותר</p> <p><i>If the חוקה stipulated the sale of whatever milk his goats will produce, this is permissible, because</i></p> <p>שהרי קיבל עליו הפסד ושכר
ואין כאן אגר נטר ליה</p> <p><i>The חוקה consents to both, a loss or gain of the milk. Therefore, there was no certain gain to the חוקה for his prepayment, because he also stood to suffer a possible loss.</i></p> |
|--|--|

- 3 The Gemara explains that according to רב both Halachos
מה שעזי חולבות כך וכך מכור לך
אסור
And
קרי ליתנהו אסור
Are for the same reason, because
ואע"ג דממילא קא רבו
כיון דליתנהו בההיא שעתא אסור
Even though the gain of the pumpkins and milk both came about on their own; however, since at the time of the sale the gain did not exist, the חוקה received this gain for his prepayment, which is רבית.

- 3 *According to רב both Halachos*
מה שעזי חולבות כך וכך מכור לך אסור
And
קרי ליתנהו אסור
Are for the same reason...
ואע"ג דממילא קא רבו
כיון דליתנהו בההיא שעתא אסור
Even though the gain of the pumpkins and milk both came about on their own; however, since at the time of the sale the gain did not exist, the חוקה received this gain for his prepayment, which is רבית.

4 While according to רבא only regarding מה שעזי חולבות כך וכך מכור לך אסור
 Because
 התם לאו מיניה קא רבו
 The original milk does not expand, rather the goat produces other milk, and the לוקח does not receive this gain through the original milk that he acquired, but in return of his prepayment.
 However, regarding קרי
 ליתנהו מותר
 Because
 הכא מיניה קא רבו
 The original pumpkins grew larger, and the לוקח receives this gain through the original pumpkin that he acquired, and it was not in return of his prepayment.
 =====

4
 According to רבא only regarding
מה שעזי חולבות כך וכך מכור לך – אסור
 Because
התם לאו מיניה קא רבו
 The original milk does not expand, rather the goat produces other milk, and the לוקח does not receive this gain through the original milk that he acquired, but in return of his prepayment.
 However, regarding
קרי – ליתנהו מותר
 Because
הכא מיניה קא רבו
 The original pumpkins grew larger, and the לוקח receives this gain through the original pumpkin that he acquired, and it was not in return of his prepayment.

5 אמר אביי שרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה הילך ארבעה זוזי אחביתא דחמרא
 One is permitted to prepay 4 זוז for a barrel of wine if he stipulates as follows:
 אי תקפה ברשותך
 The מוכר will suffer the loss if the wine becomes spoiled;
 אי יקרא אי זילא ברשותי
 And the לוקח will suffer the loss if the price decreases, or gain if the price increases;
 This is מותר, because there was no certain gain to the לוקח for his prepayment, because he might suffer a loss
 =====

5
 אמר אביי
שרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה הילך ארבעה זוזי אחביתא דחמרא
 One is permitted to prepay 4 זוז for a barrel of wine if he stipulates as follows:
אי יקרא אי זילא ברשותי
 And the לוקח will suffer the loss if the price decreases, or gain if the price increases;
אי תקפה ברשותך
 The מוכר will suffer the loss if the wine becomes spoiled;
 This is מותר
 because there was no certain gain to the לוקח for his prepayment, because he might suffer a loss

6 Zugt Di Mishnah

המלוה את חבירו
לא ידור בחצרו חנם
ולא ישכור ממנו בפחות
מפני שהוא רבית

If a person loaned money to someone, the מלוה may not live in the לווה's house for free or for less than the market price, because this benefit appears like רבית.

As the Gemara explains the Mishnah refers not only to a case of

בחצר דקיימא לאגרא
וגברא דעביד למיגר

A house that is ordinarily rented; and a מלוה who would have rented a different house; in which case this is a certain benefit, because

זה נהנה וזה חסר

The מלוה benefited in that he did not need to rent another house, and the לווה incurred the loss of a rental.

But the Mishnah refers even to a case of

חצר דלא קיימא לאגרא
וגברא דלא עביד למיגר

A house that is not ordinarily rented, and a מלוה who would have not rented another house;

And although in these circumstances

הדר בחצר חבירו שלא מדעתו

אינו צריך להעלות לו שכר

If someone lived in the house without the owner's knowledge, he is not obligated to pay rent, because

זה נהנה וזה לא חסר

Only the squatter benefited, because he would have otherwise rented another house; while the owner did not lose, because the house is not ordinarily rented.

However, regarding a מלוה and לווה

לא ידור בחצרו חנם

מפני שהוא רבית

And as Rashi explains;

דמיחזיא כרבית

This is forbidden because it appears like the benefit was given in return of the loan.

6

משנה

המלוה את חבירו
לא ידור בחצרו חנם - ולא ישכור ממנו בפחות
מפני שהוא רבית

If a person loaned money to someone, the מלוה may not live in the לווה's house for free or for less than the market price, because this benefit appears like רבית.

Not only in a case of

בחצר דקיימא לאגרא
וגברא דעביד למיגר

A house that is ordinarily rented; and a מלוה who would have rented a different house; in which case this is a certain benefit, because

זה נהנה וזה חסר

The מלוה benefited that he did not need to rent another house, and the לווה incurred the loss of a rental.

But even to a case of

חצר דלא קיימא לאגרא
וגברא דלא עביד למיגר

A house that is not ordinarily rented, and a מלוה who would not have rented another house.

Although in these circumstances

הדר בחצר חבירו שלא מדעתו
אינו צריך להעלות לו שכר

If someone lived in the house without the owner's knowledge, he is not obligated to pay rent, because

זה נהנה וזה לא חסר

However, regarding a מלוה and לווה

לא ידור בחצרו חנם
מפני שהוא רבית

As Rashi explains...
דמיחזיא כרבית

- 7 The Gemara proceeds with two versions of רב נחמן
1.
הלוהו ודר בחצרו
צריך להעלות לו שכר
If at the time of the loan the ליה did not stipulate the use of his house, the מלוה must pay him rent if he did use the house,
מפני שהוא רבית
And certainly
הלויני ודור בחצרי
צריך להעלות לו שכר
If the ליה did stipulate the use of the house, the מלוה must pay him rent, because
מעיקרא אדעתא דהכי אוזפיה
The money was loaned to receive this benefit, which would be רבית if he does not pay rent.
2.
OR
הלויני ודור בחצרי
צריך להעלות לו שכר
Because
מעיקרא אדעתא דהכי אוזפיה
However
הלוהו ודר בחצרו
אין צריך להעלות לו שכר
Because
דמעיקרא לאו אדעתא דהכי אוזפיה
The money was not loaned to receive this benefit
=====

7 Two versions of רב נחמן

1

<p>הלויני ודור בחצרי צריך להעלות לו שכר</p> <p><i>If the ליה did stipulate the use of the house, the מלוה must pay him rent, because</i></p> <p>מעיקרא אדעתא דהכי אוזפיה</p> <p><i>The money was loaned to receive this benefit, which would be רבית if he does not pay rent.</i></p>	<p>הלוהו ודר בחצרו צריך להעלות לו שכר</p> <p><i>If at the time of the loan the ליה did not stipulate the use of his house, the מלוה must pay him rent if he did use the house,</i></p> <p>מפני שהוא רבית</p>
---	--

2

<p>הלויני ודור בחצרי צריך להעלות לו שכר</p> <p><i>Because</i></p> <p>מעיקרא אדעתא דהכי אוזפיה</p>	<p>הלוהו ודר בחצרו אין צריך להעלות לו שכר</p> <p><i>Because</i></p> <p>דמעיקרא לאו אדעתא דהכי אוזפיה</p> <p><i>The money was not loaned for this benefit</i></p>
---	--

8 The Gemara proceeds with a Machlokes regarding the case of

האי מאן דמסיק זוזי דריביתא בחבריה
וקא אזלי חטי ארבעה גריוי בזוזא בשוקא
ויהיב ליה איהו חמשה

A **לוה** owed the **מלוה** one **זוז** for **רבית**, and while the going price of wheat was four kernels per **זוז**, he gave the **מלוה** five kernels in lieu of the **זוז** that he owed him;

אביי holds

כי מפקינן מיניה ארבעה מפקינן מיניה
איך אוזולי הוא דקא מוזיל גביה

The **מלוה** is compelled to return only the four kernels that were equivalent to the **רבית** that was owed, but he may keep the fifth kernel, because it is not considered **רבית**, but rather the **לוה** gave him a discount.

רבא holds

חמשה מפקינן מיניה
דמעיקרא בתורת ריביתא אתאי לידיה

The **מלוה** must return all five kernels, because they were all given for the **רבית** that he was owed.

8

האי מאן
דמסיק זוזי דריביתא בחבריה

A **לוה** owed the **מלוה** one **זוז** for **רבית**,

וקא אזלי חטי

ארבעה גריוי בזוזא בשוקא

and while the going price of wheat was four kernels per **זוז**

ויהיב ליה איהו חמשה

he gave the **מלוה** five kernels in lieu of the **זוז** that he owed him;

אביי

כי מפקינן מיניה ארבעה מפקינן מיניה
איך אוזולי הוא דקא מוזיל גביה

The **מלוה** is compelled to return only the four kernels that were equivalent to the **רבית** that was owed,

but he may keep the fifth kernel,

because it is not considered **רבית** - only a discount.

רבא

חמשה מפקינן מיניה
דמעיקרא בתורת ריביתא אתאי לידיה

The **מלוה** must return all five kernels,

because they were all given for the **רבית** that he was owed.

9 The Gemara proceeds with a similar Machlokes regarding
האי מאן דמסיק ארבעה זוזי דריביתא בחבריה
ויהיב ליה גלימא בגוייהו
If a **לוה** owed the **מלוה** four **זוז** for **רבית** and he paid it with a
garment that was worth more;
אביי says
ארבעה מפקינן מיניה
גלימא לא מפקינן מיניה
The **לוה** returns only the four **זוז** in money, but he may
keep the garment, because it was not included in the **רבית**.

רבא says
גלימא מפקינן מיניה
The **מלוה** also returns the garment, because
כי היכי דלא לימרו גלימא דמכסי וקאי
גלימא דריביתא הוא
People will say that he's wearing a garment of **רבית**.
=====

9

**האי מאן דמסיק ארבעה זוזי
דריביתא בחבריה
ויהיב ליה גלימא בגוייהו**
If a **לוה** owed the **מלוה** four **זוז** for **רבית** and he paid it with a garment that was worth more;

רבא **אביי**
גלימא מפקינן מיניה **ארבעה מפקינן מיניה**
The **מלוה** also returns the garment, because **לא מפקינן מיניה**
כי היכי דלא לימרו גלימא דמכסי וקאי **גלימא מפקינן מיניה**
גלימא דריביתא הוא **ארבעה מפקינן מיניה**
People will say that he's wearing a garment of רבית. **The מלוה returns only four זוז in money, but he may keep the garment, because it was not included in the רבית.**

10 The Gemara then offers a reverse case:
אמר רבא
האי מאן דמסיק תריסר זוזי דריביתא בחבריה
ואגר ליה חצר דמתגרא בעשרה
ואוגריה נהליה בתריסר
If a person owed someone 12 **זוז** of **רבית**, and he rented the
מלוה his house that usually rented for 10 **זוז** in lieu of the 12
זוז of **רבית** that he owed him;
כי מפקינן מיניה
תריסר מפקינן מיניה
The **לוה** is compelled to return 12 **זוז** to the **מלוה**;
And the **מלוה** cannot claim,
השתא דלא משתרשי לי
כדאגרי כולי עלמא הוא דאגרנא
Had I known that I would not benefit from the **רבית**, I
would have rented only for the going rate of 10 **זוז** not 12?
Because he is told
דאמר ליה סברת וקבלת
You accepted it as a rental of 12 **זוז**, and therefore you owe
him 12 **זוז**.

10

**האי מאן דמסיק
תריסר זוזי דריביתא בחבריה
ואגר ליה חצר דמתגרא בעשרה
ואוגריה נהליה בתריסר**
If a person owed someone 12 **זוז** of **רבית**, and he rented the **מלוה** his house that usually rented for 10 **זוז** in lieu of the 12 **זוז** of **רבית** that he owed him;

כי מפקינן מיניה
תריסר מפקינן מיניה
The **מלוה** is compelled to return 12 **זוז** to the **לוה**;

And the מלוה cannot claim,
השתא דלא משתרשי לי
כדאגרי כולי עלמא הוא דאגרנא
Had I known that I would not benefit from the רבית, I would have rented only for the going rate of 10 זוז not 12?

Because he is told
דאמר ליה סברת וקבלת
You accepted it as a rental of 12 זוז, and therefore you owe him 12 זוז.